

Φ€\$T!v@Ł · bez pЯëvøda}

JUGOSLOVENSKI
POZORIŠNI
FESTIVAL

UŽICE | 8-14. NOVEMBAR 2015.

www.uzickopozoriste.rs

www.jp.f.uzickopozoriste.rs

BROJ 7 | GODINA XX | 14. NOVEMBAR

IVAN VELISAVLJEVIĆ, PISAC KOMADA „SVRATI, REČE ČOVEK ILI SAN O ZAVIČAJU“

Nemam klasni prezir prema „narodnjacima“

Vrednosti propadaju bez obzira na muziku a nas čeka više žica, više kapitalizma i još više fašizma, smatra mladi pisac, koji sebe deklarira kao anarho komunistu.

Ovo je Vaš prvi, studentski tekst koji je oživeo u pozoristu! Kako je došlo do saradnje sa rediteljem i užičkim pozorištem?

-To je diplomatska predstava na FDU, u klasi Gordane Marić i prvo profesionalno izvođenje. Reditelj Ivan Vuković je moj kolega sa studija i želeo je da to režira još dok smo studirali, ali je oslanjanje na folk kulturu u jednoj elitnoj instituciji kao što je pozorište, u to vreme bilo nezamislivo! U međuvremenu se to promenilo, mi smo odrasli i počeli su da nam veruju! Ovo je ansambl predstava koja traži jednu stalnu ekipu koja može da je iznese, a reditelje je smatrao da je užičko pozorište pravo mesto za to.

Zašto Šaban Šaulić, uz svo uvažavanje njegovog statusa kralja narodne muzike, otkuda jednom mladom čoveku koji se bavi svetskom književnošću na Filološkom fakultetu i uporedo dramaturgijom na FDU, takvo uporište, osim po mestu rođenja?

-Ne gajim nikakvu vrstu prezira prema narodnoj muzici niti Šabanu Šauliću niti klasni prezir prema ljudima koji slušaju narodnu muziku. Niti smatram da je primitivna, niskoemotivna ili čak odgovorna za fašizaciju društva 90 tih godina. Potičem iz narodnjačke sredine, odrastao sam uz Šabana i uporedo uz muziku koju su slušali moji roditelji, moje društvo i to se uopšte nije poklapalo. Tako sam izašao u omnišedra ili svaštojeda koji sluša sve bez ikakvih etičkih, estetskih ili političkih prepreka! Vrednosti propadaju uz bilo koju muziku, rokeri su ovde ispali najcrnji nacionalisti, uz najgore desne opcije a neki narodnjaci su ispali mirotvorni i multikulturalni. Jedine vrednosti koje su ovde propale jesu vrednosti socijalizma, a pre pokušaja da ih vratimo, trebalo bi da se najpre dogovorimo koje su to vrednosti. Bez insistiranja na praznoj moralizaciji, o tome govorim i u predstavi „Ljudi su gladni kulture socijalizma“, zvuči posprdnno ali ne bih da se time šalim. Ljudi su naklonjeni sigurnosti socijalizma, ali sa tim idejama bude-

te predmet ismejavanja, kao nekakav fantasta ili nostalgija. Bio sam prisutan na skupu na kojem je bilo reči o arhitekturi socijalizma, koja je u Užicu vrlo izražena i izvanredna i ja to ne bih ignorisao, obožavam ovaj hotel koji zovete „sivonja“. Ja sam jugoslovensko dete, koje je dobilo sistematsko obrazovanje i znam šta je zapadna civilizacija.

Ipak se niste usmerili u tom pravcu, delujete multimedijalno!

-Najviše se bavim filmologijom, pratim sve festivale, pišem filmske kritike. To je teže raditi jer treba više novca, ali nikada nisam bio čovek pozorišta. Bio sam borac za okupaciju bioskopa i drago mi je što su iz toga proizašle neke važne stvari, stvorile su se grupe koje su nastavile borbu za deložaciju, neki su se povezali po filmskoj srodnosti, neki umetnici prave zajedničke izložbe. To je zametak šire društvene borbe. Pripadam Jugoslaviji, rođen sam u Šapcu, studirao sam i živim u Beogradu, magistrirao sam u Zagrebu, moje političko opredeljenje je anarho- komunistu.

Imate kritički odnos prema angažmanu različitih grupa protiv rijaliti kulture, o tome ste pisali, navodeći da je to površan odnos, deklarativan, a da ništa suštinski nije promenilo!

-Morate poznavati političku ekonomiju da biste znali kako rijaliti funkcioniše, inače se svodi sve na puko moralisanje, morate znati ko ga proizvodi i zašto. Gubi se vreme u jalovim političkim raspravama umesto u konkretnim akcijama, naročito na levi. Ne verujem da će to iznediti intelektualna elita, jer je u strahu da zauzme stav. To mora da krene od onih koji sad nisu vidljivi i nisu trenutno dominantni. To vam je kao sa ljubiteljima Šabana Šaulića, za koje pretpostavljamo da pripadaju radničkoj klasi i da čitaju samo ljubavne romane, a to uopšte nije tako. Ljudima ne trebaju autoriteti političkih partija, Crkve, SANU, jer mi to gledamo veoma dugo i videli smo da ništa nije donelo. U Nišu je lider izvesni Đokica Jovanović, koji je napravio čitav pokret oko konkretnog problema gradskog grejanja. To su ti ljudi Sirize, od dole, da rešimo konkretne probleme pa onda da se bavimo intelektualnim temama.

Gde je ishodište fašizma o kome govorim kroz ove predstave, može li ga vaša generacija identifikovati ili vi kao deklarirani anarho komunisti?

-Ishodište fašizma je na istoj adresi, tamo gde se prvi put pojavio i ponovo služi bogaćenju jedne uske klase na radu svih drugih. Dok se bavimo mržnjom, željom da budemo jedni drugima samo konkurencija, što je osnova kapitalističkog poretka, onda nema uslova za humanost, solidarnost i bratstvo i jedinstvo. Zamajavamo se glupostima dok se dižu žice oko nas i demokratske Evrope. A što je najgore, socijaldemokratija „svira srednjem kursu“, što bi rekao Viktor Ivančić. Te nas čeka više desnica, više kapitalizma i više fašizma. Ishodište su žice, vozovi, popisi, izgleda da smo tražili da nam se to vrati.

Mirjana Petrović

RAZGOVORI O PREDSTAVI I PRESS KONFERENCIJA

NARODNO POZORIŠTE UŽICE

Ne može se otići od sebe

Ivan Veselinović, pisac: Mislim da je Ivan značajno unapredio tekst. To kako glumci igraju, pre svega u scenama bez teksta je veliko unapređenje. On je čistio tekst u skladu sa svojom rediteljskom vizijom, a ja sam jako zadovoljan značenjem koje je uspeo da izvuče. Ova ponavljanja u početku, nisu bila u tekstu. Uspeo je da istera značenje tog košmara u nečemu što sam mislio da je potpuni kaos mog privatnog ludila. Nema laži, nema prevare. Ja sam bogalj, stvarno sam iz Vladimira i fan sam Šabana Šaulića, stvarno sam bio u Itaki na studijama, zaista sam bio u tim vinarijama gde se prodaje vino za dolar i deset dolara, a autentična je i priča o prosvetnim radnicima. Ima dosta toga autobiografskog, ali i dokumentarnog. Cela ispovest prostitutke je dokumentarna, ne bih se usudio da takve stvari izmišljam.

Ivan Vuković, reditelj: Sve numere su pomerene od originala, da bih pokazao šta su one tim ljudima. Tako je i kompozitor napravio himne, posmrtno marševe, da pokažemo kako oni to čuju, bez osude. Od Čehova, pa na ovamo-svako ima pravo na tugu. Tuga nekog čoveka koji je socijalno, društveno na većoj poziciji, nije veća od tuge nekoga ko je, pogotovo socijalno, na nižoj stepenici od njega. To i Čehov prvi dokazuje, pa i svi dalje. Te pesme njima menjaju živote, nema ironije, stvarno je tako. Ono što mi radimo na sceni je priča iz vizure glavnog junaka. To je spoj realnih, nerealnih strahova, zvukova. Najveći problem je bio da ne odemo u proizvodnju, već da napravimo sistem. Nadam se da smo ga napravili, tako da i publika nešto oseti. Aplauzi se dešavaju na najčudnijim mestima u raznim izvođenjima, a ja to gledam kao kompliment.

Hadži Nemanja Jovanović, kao Konstantin Kol Vitas: Njemu nije dato da ide dalje od toga gde je, nije predviđeno da ide u svet i bude pesnik. Vizija koju stvara o sebi je druga priča, pa je otišao u beli svet, misli da su Vladimirci za njega mali, a drugare gleda sa visine. Mislio je da može više, ali kada je došao u Ameriku, shvatio je ko je. Trebalo je da ode negde da bi shvatio da je deo Vladimira. Kad vidi svoju utrobu, vidi da je u njoj bio problem. To možda i svi imamo u sebi-uvek mislimo da vredimo više i da bismo mogli biti na nekom boljem mestu, umesto da gledamo da to što nam je

dato iskoristimo.

Igor Ružić, pozorišni kritičar: Čini mi se da smo danas videli nešto sasvim suprotno jučerašnjoj predstavi. Tamo je bio problem da se čovek emocionalno mora odvojiti da bi nešto uradio i u završetku imamo naznaku pokušaja tako nečega. Čini mi se da je predstava prepuna fatalizma. Zanimljivo je to da je jedini čovek koji se vraća, na ovaj ili onaj način-CEO i zdrav. Imamo njegovo domaćinsko ludilo, a nakon nesreće postaje jednako invalid kao i svi drugi i predstava dobija puno gori ton od, kako je rečeno „nevidenog folk snoviđenja“ i postaje neka vrsta horora na koji se prilično pristaje.

Ivan Veselinović, pisac: Slažem se da se vidi fatalizam, ali reperi stanja su jako očigledni. Tip koji prodaje drogu je u odelu, kaže se „kapitalizam“ nekoliko puta, savez između njih je savez između dva domaćina, snoviđenje o zavičaju je ono što danas slušamo o seoskoj srednjoj klasi-to će biti bogati farmeri. A seljak je sitnoposjednik, Kardelj je bio u pravu: kažeš mu idi u zadrugu-on neće, daš mu deset, trideset hektara, on neće. Dakle ideja da možete pobeći od fatalizma, kapitalizma, srednjom seoskom klasom za mene je potpuno neprihvatljiva. Jako sam pesimističan po tom pitanju.

Ivan Vuković, reditelj: Jako je teško govoriti posle Ivana, posebno kada počne sa „Kardelj je bio u pravu“. Ali, rekao bih da se predstava bavi privlačnim stranama fatalizma i govori kako to uhvati čoveka.

Bojan Munjin, selektor: I ovde postoji dilema „otići ili ostat“i“. Gledali smo „Divlje meso“ gde imamo pravo predavanje čoveka iz Evrope koji kaže – vi ste svi fatalistička sitnež, koja ne zna izaći iz svog fatalizma i treba da dođete u Evropu i vidite šta znači produktivni način mišljenja. U „Urnebesnoj tragediji“ imamo

sličnog mladog čoveka koji odlazi, a večerašnji junak se vraća. Hteo bih reći da između tih krajnosti postoji tegoban, ali vrlo ljudski i humanistički prostor pokušaja i uvažavanja ljudske sudbine. Ne bih to nazvao fatalizmom, već životom. Makar i najgori, vredan je da se njime pozabavimo.

Andrijana Simović, kao Snežana Vitas: Sve sam radila po osećaju. Toliko sam poverovala Ivanu, i jednom i drugom. Kada je došao Ivan Vuković i izložio nam svoj koncept, shvatila sam da će to biti proces u kome sve ide glatko. Možda ja negde i jesam ta Snežana, pa je zato tako bilo. Ona hoće da nešto promeni, uradi, uvek je nasmejana, sa nadom i stavom-ideмо dalje.

Divna Marić, kao Gordana Vitas: Prvo što je mene fasciniralo je to da je Ivan Vuković u početku tražio isključivo da pevamo. Tako su izgledale prve probe, pa smo počeli da se pitamo kada ćemo početi da glumimo. Počeli smo i ja sam se veoma dobro osećala u ovoj ulozi. To što tekst nosi niz ličnosti koje su na neki način hendikepirane, nije imalo uticaja, gradila sam lik kao da to ne postoji. Verovali smo jedni drugima i mislim da se to vidi na sceni.

Dragana Vranjanac, kao Katarina: Ivan nas je vrlo mudro uveo u proces. Bili smo radoznali, a ništa nismo znali o likovima. Kroz songove smo dosta saznali, oni nose simboliku, a likovi nose imena koja se tiču songova. Katarina, Snežana su imena koja se koriste u songovima.

Tamara Bušković, scenograf i kostimograf: Kada sam čitala tekst, prvo sam mnogo plakala i sve mi je bilo jasno. Kasnije smo osmislili i te prostore, a znali smo šta su i koji su. Trebalo ih je samo uspostaviti na ovaj način.

Ana Milošević

IVAN VUKOVIĆ, REDITELJ PREDSTAVE „SVRATI, REČE ČOVEK ILI SAN O ZAVIČAJU“, NP UŽICE

Vreme je da rešavamo probleme

Mi smo mitomanska sredina i nikada se nismo opredelili prema mitovima. Sopstvenu istoriju prepravljamo svakih pedesetak godina, a nekad i za kraći vremenski period, - kaže Ivan Vuković, reditelj predstave „Svrati, reče čovek ili San o zavičaju“, Narodnog pozorišta Užice.

- Koliko god se trudili da to sakrijemo, postoji trenutak kada telo oponaša stanje duha. Često se na sceni može zaključiti o karakterima likova na osnovu načina na koji, primera radi, drže kičmu. Invalidnost likova u ovom komadu je samo jedan od pokazatelja njihovog duha. Konstantin nije imao fizičkih nedostataka. Živeo je u Americi, tamo se oženio, imao posao i zapravo on je manjina. Međutim, on se prilagođava tako što sebe emotivno i psihički uništava, što menja i njegov telesni odraz. Postaje srećan što je u invalidskim kolicima, jer time oseća da je prihvaćen. Oseća se bolje, jer više nema razloga da sebe doživljava boljim od njegove okoline koja je sva invalidna - ističe Vuković.

U pojedinim rediteljskim rešenjima u predstavi se mogu prepoznati neki segmeti režije iz filmova Emira Kusturice, poput načina na koji ste prikazali sve te likove, njihov košmar i iščašenost, u scenografiji čiji delovi lete...

- Bože sačuvaj da se poredim sa tako velikim rediteljem. Kusturica to radi uspešno i zanimljivo, jer je to naša mitologija. To su vile, zabranjene ljubavi, mrakovi, smehovi gde im nije mesto, velike promene raspoloženja, ljudi sa skoro životinjskim osobinama. Mi smo mitomanska sredina i nikada se nismo opredelili prema mitovima. Sopstvenu istoriju prepravljamo svakih pedesetak godina, a nekad i za kraći vremenski period. Više mitova imamo u politici, nego bilo čega korisnog na čemu bi trebalo da gradimo društvo. Mitomanske su i naše psovke, pesme, priče. To je mitomanija jednog šumskog naroda, koji ima osobinu da ume da preskače neke važne korake u razvoju i zbog toga je ubeđen da je poseban.

I, kako nastaje takav kolektivitet nesrećnika, koje smo gledali u predstavi?

- U pitanju je banalna stvar. To je pitanje ekonomske stabilnosti, koja se kod nas urušavala što ratom, što pogrešnim sistemima koje smo birali da nam „kroje“ građansku stvarnost. U konti-

Užice, a ne Beograd

- Tekst mog kolege sa fakulteta uradio sam ovde u Užicu, a ne negde u Beogradu da bi se time zadovoljilo nekoliko intelektualaca. To sam uradio ovde, jer to zaista može da se primeti u gradu koji nema para kao Beograd. Često ima para i često svi mogući političari ulazu u to da Beograd liči na Diznilend. Užice nema tu privilegiju i zbog toga ova predstava ima veći značaj ovde, nego u Beogradu - ocenio je Vuković.

nuitetu nismo povezali dovoljno godina kako bi baba i majka i kćerka mogle jedna drugoj da prenesu ono najbolje, već su se stvarale ogromne generacijske razlike i zatvorenosti u sopstvene živote. Opravdanje za to da ljudi ne veruju u sistem, koji funkcioniše po modelu - zbrini sebe, ne gledaj na druge, jer ovde nikad neće biti bolje, vredno samo dok se sve to ne iznese na svetlo, dok se o tome ne progovori, ali bez prezira. Upravo ova predstava govori o tome, ali ne sa visine i kaže nam - vreme je da se pozabavimo našim problemima. S duge strane, tuga dva čoveka ne može biti manja ili veća samo zato što je jedan od njih na nekom višem društvenom i socijalnom stepenu od ovog drugog. Bilo bi nam mnogo bolje da imamo razvijene institucije, da mladi i pametni ljudi ne beže iz zemlje.

Vi ste upravnik NP Niš. Kakva je situacija u tom pozorištu?

- Ista kao u svim pozorištima Srbije. Glupo je kukati i žaliti se, jer svi

delimo istu muku. Nije dobro vreme za kulturu, a ljudi imaju više ili manje razumevanja za te probleme. Pristao sam da kao reditelj vodim pozorište, jer verujem u umetnike, iako ponekad umeemo da budemo i razmaženi. Verujem i u to da je sve bliže vreme totalnog pozorišta, odnosno da svi jurimo pare, šijemo kostime, glumimo, pevamo, pišemo, radimo, dižemo zgrade. Oni koji su bar malo upućeni u istoriju pozorišta, znaju da se tako radilo. Pokušavam da ostavim nekakv svoj trag, da u niško pozorište uvedem mir i doslednost.

Foto i tekst: N.K

HADŽI NEMANJA JOVANOVIĆ, KONSTANTIN KOL VITAS

Kultura je uvek dobrodošla

Gradu, publici i našem pozorištu, Jugoslovenski pozorišni festival znači mnogo. Kultura je uvek dobrodošla. Pogotovo u ovom vidu gde se skupljaju najbolji iz celog regiona. Ovaj festival je ogromna privilegija, a kao glumcu mnogo mi znači, jer mogu da vidim svoje kolege kako rade, kako razmišljaju, - kaže glumac užičkog pozorišta Hadži Nemanja Jovanović.

Da li smo svesni da su i naši životi ovoliko šizofreni?

-Nismo svesni. Samo dovoljno mu-
dar čovek može da vidi gde se nalazi.
Iz dana u dan nam se serviraju nebitne
informacije za naš duhovni napredak.
Predstava se bavi našim padovima, ali
na kraju je sve izbor, odnosno moguć-
nost izbora. Sve što nam se dešava, put
je koji smo sami izabrali. Konstantin je
čovek koji je pao. On ide pa se vraća. To
najbolje može ilustrovati priča o nastan-
ku čuvene freske „Tajna večera“. Kada
je Leonardo da Vinči slikao ovo delo, a
dugo ga je slikao, tražio je lica za mo-
dele. Za lik Isusa našao je lepog čoveka
čije je lice odisalo nevinošću, čednošću,
dostojanstvom. Dok se za lik Jude dugo
mučio. Šetajući jednog dana ugledao je
čoveka čije lice mu baš odgovara. To lice
je bilo odbojno, prljavo, ružno, zlo. I nje-
ga pozva u svoj atelje i kaže mu zašto ga
je pozvao. Ušavši u atelje čovek je dugo
gledao u lik Isusov na platnu. Netremice
ga je gledao i u jednom mometu počeo je
da plače. Tad ga je Leonardo pitao zašto
plače. A on mu odgovori: „Pa zar sam ti
ja pre pet godina poslužio za lik Hristov,
a sad hoćeš da ti poslužim za Judin lik?“
Ta priča mi je bila vodilja u stvaranju
i ovog lika. Da je sve u nama. I svetlo i
tama. Samo to svetlo moramo prepozna-
ti i negovati, kao i taj model za „Tajnu
večeru“, gde je pet godina bilo dovoljno
da on toliko potone da od Hrista do Jude
dođe. To je strahovit pad. A svi smo mi po
prirodi pala bića. Moramo da se borimo
za to svetlo. Da se osvestimo i tada će i

naš odnos prema sebi, a i prema ljudima
u okruženju biti ispravniji. Tad ćemo ko-
račati pravim putem. To kaže i Konstan-
tin na sceni: „Sve se dobro završi kad su
ljudi spremni da izađu jedni drugima u
susret.“

**Koliko gradu, publici, pozorištu,
a i vama glumcima znači JPF?**

-Znači mnogo. Kultura je uvek do-
brodošla. Pogotovo u ovom vidu, u po-
zorištu, gde se skupljaju najbolji iz celog
regiona. JPF je ogromna privilegija, a kao
glumcu mnogo mi znači, jer mogu da
vidim svoje kolege kako rade, kako raz-
mišljaju. Da se, ne daj Bože, ovaj festival
održava u nekom drugom gradu bilo bi
mi krivo što ne bih mogao da pratim sve
predstave. Kao domaćini smo povlašćeni
jer uspevamo da vidimo druge predstave
i da vidimo gde smo u toj priči.

Naš posao nije samo stati na scenu

i nešto reći, već gledati i upijati. I mi na
sceni imamo padova u kulturnom smislu
i protiv njih se moramo boriti. Sve što
pričamo o marginalizaciji kulture nije
samo do Vlade, do ljudi koji odlučuju,
već je u mnogome i do nas samih. To što
se ne ulaže u kulturu je nešto drugo. Ali
u tome je i ova predstava dokaz da se i
sa vrlo skromnim sredstvima može na-
praviti nešto dobro. A i inače, pobornik
sam „siromašnog teatra“, u koji ne mora
mnogo da se ulaže, a dobije se dobra
stvar.

**Kakva je danas pozicija glumca u
unutrašnjosti?**

-Dok sam bio mlađi, želeo sam da
odem u neki drugi, veći grad, ne samo u
Srbiji, već u regionu, u neko veće pozori-
šte i da vidim šta bi me čekalo tu, možda
neka drugačija sreća. Ali shvatio sam, da
gde god bio, moram raditi, a pobeći od
sebe ne mogu i da ipak treba ostati tu gde
mi se pružila prilika i razmišljati o tome
kako tu priliku iskoristiti i na koji način
je plasirati. Nije sve u odlasku i begu gla-
vom bez obzira.

Planovi u tekućoj sezoni?

-Trenutno sam sa ansamblom u pri-
premama komada „Čedomir Ilić“ u režiji
Zlatka Svibena, na kome smo počeli da
radimo pre petnaestak dana. To je jedan
ozbiljan komad iz koga će izaći dobar mj-
uzikl. Dobio sam da tumačim lik Zarije,
dobrog prijatelja Milutina Uskokovića, a
sličan mom liku u „Došljacima“.

B. Damjanović

Hotel Palisad
Zlatibor

Hotel ***
zlatiborska noć
Više od dobre usluge UŽICE
www.zlatiborskanoc.rs ☎ 031/572-910

Siogojno
style

REČ KRITIKE

Vir fatalizma i klišeja

Nakon Atine, Srbija je dobila i svoju Itaku. Selo pored Šapca mjesto je povratka mladića koji je imao šansu u svijetu, ali ju je odlučio zamijeniti za vlastiti iskon, po cijenu i mentalnog i fizičkog zdravlja. Okosnica je to „neviđenog folk snoviđenja“ Ivana Velisavljevića kompleksnog naslova „Svrati, reče čovek ili San o zavičaju“ u produkciji domaćina festivala Bez prevoda, Narodnog pozorišta Užice.

Odisej koji se vraća daleko je od junaka, nije ni odlučan niti lukav kao njegov prethodnik, ali ni povratak nije isti. Umjesto niza prepreka, opasnosti i katastrofa na putu, Konstantina Kola Vitasa one pogađaju sve zajedno, na mjestu s kojeg je pokušao otići i u koje se morao vratiti. Njegova Itaka zbroj je onog paradoksalnog motivskog sklopa zvanog realnost života na Balkanu, toliko egzotičnog ali i toliko eksploatiranog da je njegovo

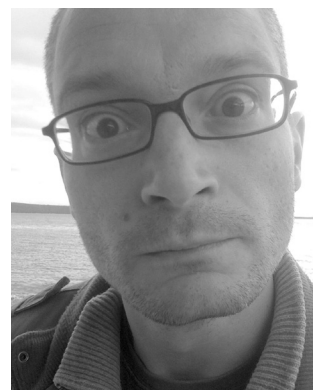
va egzotičnost postala klišej. Velisavljević se iz nabiranja tih klišeja donekle izvukao dramaturški i svjetonazorno potpuno razumljivom i funkcionalnom upotrebom pjesama Šabana Šaulića, dok je redatelj Ivan Vuković u realizaciji sve te zadanosti ostavio otvorenima, gotovo bez intervencije.

Predstava zato namjerno nalikuje amaterskom kazalištu, kao da želi uvjeriti publiku da priča o zavičaju koji „truje kao bolest“ ni ne može imati drukčiju vizuru. Diletantizam je ipak samo krinka, jer brehtijanski komentari Šaulićem zapravo i nisu dio procedure koja sredstvima epskog kazališta želi pokazati sublimiranu istinu na pozornici, već pogonsko gorivo košmara u kojem bilo kakva logika, pa i logika kazališta, više nije ni potrebna niti poželjna.

Nije točno da palanka nema stila, palanka jedino od stila i živi, problem je u

onome tko na njezin stil, ustaljena pravila i konvencije ne pristaje – tako otprilike glasi već i previše citirana, a nikad zapravo shvaćena, analiza palanačkog mentaliteta Radomira Konstantinovića. Velisavljevićevi likovi u tumačenju Nemanje Hadži Jovanovića, Andrijane Simović, Gorana Šmakića, Dragane Vranjanac i ostalih, su svi invalidi, na neki način ograničeni, zaknuti i iznevjereni, svi nalaze poriv jedino u onome što ima ostaje – nastaviti život kakav i jest bio, ili jest, ili će biti. Dok se drugi nadaju životu, likovi ovog komada, i ne samo oni, znaju da će biti upravo tako i pomireni su unaprijed ili se s tim mire pred publikom. Fatalizam te vrste je vir kojem je gotovo nemoguće oduprijeti se.

Ovo specifično putovanje u srce tame, i posljedično pristajanje na nju, mučno je svjedočanstvo svih ljudskih slabosti, otvoreno do detalja i sputano vlastitom nemoći.

Piše: Igor Ružić

Ne samo protagonista koji se u žrvanj nesvjesno ali vratolomno baca, niti njih koji ga u njega pozivaju i u njemu željno, domaćinski očekuju, nego i svakoga u gledalištu tko, zanesen elementarnošću i pjesmom, pristaje na one konstantinovićeve argumente stila. Stila ne samo igranog na pozornici, nego i prepisanog u njoj, stila koji siromašnom kazalištu i nasljeđu moderniteta u pristupu izvedbenim umjetnostima dodaje 'lako ćemo' princip i improvizaciju 'štapa i kanapa', ili, u ovom slučaju: lanca i kafane. One u koju čovjek svrati i nikad ne izađe.

REČ PUBLIKE

Sjajni su

Ivana Petrović, student: Oni koji su gledali ovu predstavu rekli su mi da je rađena po motivima pesama Šabana Šaulića. Ja sam ovo razumela na totalno drugačiji način, a to je da su pesme iskorišćene samo da daju na jačini celoj predstavi. Svaka čast ansamblu. Ne samo da odlično glume već i pevaju.

Jelena Jovanović, lekar: Pomešana su mi razmišljanja. Brutalno, gnusno, a odlično. Sjajni su. Nisam čula mnogo pozitivnih ocena od prijatelja koji su je gledali, ali meni je jako dobra predstava.

Dijana Popović, pravnik: Odlična gluma. Vrlo

uverljivo prenošenje emocija sa scene. U nekim trenucima naterali su mi suze u oči. Ali

generalno, ipak mi je dosta više ovakvih tema.

Branko Savić, predu-

zetnik: Više od ijedne reči vredi to što je publika stojeći aplaudirala. Ne što su naši, ali jesu najbolji. Sjajno osmišljen i postavljen komad, a o glumi i scenografiji nemam reči. Stajao sam i aplaudirao.

Branka Bojović, lekar: Nije mi baš legla predstava. Mada, da je odlično urađena, jeste. Jednu stvar, jako bitnu za moju profesiju mi je zalepila za facu, a to su naši izveštaji, uputi i overavanja mišljenja. Očekivala sam jednu raskošnu nostalgичnu priču o rodnom kraju, ali ovo je crnilo života da gore ne može biti. Glumci su bili odlični.

B.D.

DIVNA MARIĆ, GLUMICA

JPF je velika privilegija

Čast mi je što sam bila član Upravnog odbora Narodnog pozorišta Užice koji je 1995. godine doneo odluku o osnivanju Jugoslovenskog pozorišnog festivala. Ideju i Inicijativu tadašnjeg direktora užičkog pozorišta Branka Popovića, podržalo je zdušno gradsko rukovodstvo, kao i konzorcijum od 18 preduzeća.

-Izuzetno sam ponosna što sam deo istorije ovog festivala, što sam bila svedok čina njegovog rađanja, a koji, evo, traje 20 godina. Bila sam član Upravnog odbora Narodnog pozorišta Užice 1995. godine u kome su bili divni ljudi puni entuzijazma, koji su sa oduševljenjem usvojili odluku o osnivanju JPF-a. Nije tada bilo firme koju smo pozvali, a da se nije odazvala da podrži ovu manifestaciju. Imali smo konzorcijum od 18 preduzeća koja su izdvojila sredstva kako bi se obezbedili uslovi za kvalitetnu selekciju i organizaciju festivala na kome smo želeli da okupimo najbolje predstave, u tom trenutku, sa područja Srbije i Crne Gore. Svakako, treba podsetiti da su Ministarstvo kulture i grad Užice od početka bili uz festival. Idejni tvorac festivala bio je Branko Popović, tadašnji direktor užičkog pozorišta, a ideju o osnivanju festivala podržalo je gradsko rukovodstvo na čelu sa tadašnjim predsednikom opštine, Dušanom Nedeljkovićem. Cilj osnivanja festivala bio je da se našem pozorištu obezbedi novi imidž, kao i da se grad Užice pozicionira i promovise kao kulturni i pozorišni centar u Srbiji. Zaista sam presrećna što smo doživeli dvadeseti festival. Nadam se da će on još dugo trajati i da ću biti u prilici da odgledam još mnogo izuzetnih predstava. Posebno me raduje što sam i učesnik jubilarnog festivala, pošto je u selekciji predstava užičkog pozorišta "Svrati reče čovek ili san o zavičaju" u kojoj igram ulogu Gordane Vitas, - kaže glumica Divna Marić.

U kojoj meri je festival doprineo afirmaciji užičkog pozorišta i koliki je njegov značaj za glumce užičkog pozorišta?

-Festival je u velikoj meri doprineo afirmaciji našeg pozorišta. Jendostavno je ušao u sve pore našeg života. Udaljeni smo od velikih centara pozorišnih zbivanja u Srbiji, Beograda, Novog Sada, Sombora, a da ne govorim koliko smo daleko od Podgorice, Zagreba, Rijeke, Sarajeva. Dragoceno je za nas glumce kada ne moramo da putujemo da bismo se duhovno i profesionalno obogatili, stekli neko novo iskustvo. Najbolja stvar koja se nama mogla dogoditi je da nam najbolje predstave iz regiona dođu na kućni prag. To je velika privilegija. Razmena iskustava,

Upravni i Nadzorni odbor NP Užice 1995. godine: (s leva na desno) predsednik UO, predsednik opštine Užice Dušan Nedeljković, sekretar NP Užice Dana Milosavljević, Slobodan Bobi Randelović, Aco Dogandžić, Slobodan Vermezović, Momčilo Murić, Divna Marić, direktor pozorišta Branko Popović i Blaže Čubrilo

novi kontakti koji obezbeđuju da igramo naše predstave u durgim gradovima, sve je to itekako važno. Da nema festivala mi glumci ne bismo imali prilike da se sretamo sa kolegama, jer nemamo seminare kao ekonomisti, pravnici, lekari pa da se na njima sretnemo. Nije slučajno što je festival zaživeo u Užicu. Ovaj grad ima pozorišnu tradiciju, domaćinski pristup i edukovanu publiku koja voli teatar. Dugo sam ovde i poznajem mnogo Užičana koji žive za ovih sedam festivalskih dana, cele godine se bukvalno spremaju za ovaj događaj. Festival je za njih poseban doživljaj - odmor i relaksacija.

Posle više od tri i po decenije profesionalnog rada, postoji li nešto što Vam u pozorištu nedostaje, želja da se okušate u nekom posebnom žanru?

-Možda sam u mlađim danima žalila što nisam u nekom većem centru, u Beogradu, gde se može graditi karijera. Ali, nemam razloga da budem nezadovoljna. Počela sam da radim vrlo rano u 21. godini i imala sam sreću da u različitim fazama života odigram uloge koje su meni po godinama pripadale, od Zone Zamfirove do Lujze u predstavi "Spletke i ljubav". Igrala sam širok dijapazon karaktera što mnoge glumice neće imati priliku da igraju. Danas pri tom ima mnogo glumaca, a nema dovoljno posla, jendostavno, nemaju gde da igraju. Dragoceno je to što sam aktivna već 36 godina, što nemam vakuum u radu osim porodijskih odsustava. Volim klasiku u pozorištu i

imala sam sreću da u tom žanru odigram mnogo važnih uloga. Posrećilo mi se da dva puta u kairjeri igram Ikoniju u "Čudu u Šarganu", što mislim da se nikom nije dogodilo od glumica, a najveća sreća mi je što sam odigrala Žanku Stokić. To je kruna moje karijere i posle toga, nemam više šta da želim i ne moram ništa da igram. Volela bih sad da igram u komediji. To je težak žanr, ali mislim da mi baš to sad treba, jer sam potpuno opuštena i u fazi kada bih to, verujem, mogla dobro da radim.

Da li se dalje stručno usavršavate, pošto vidim da čitate Stanislavskog?

-Oduvek sam veliki ljubitelj knjiga. Nisam završila akademiju. Studirala sam ekonomiju i stigla do treće godine, ali sam kroz rad učila od iskusnijih, starijih kolega i naučila da stalno moram da se usavršavam, nadograđujem i tražim inspiraciju za nešto novo. Potrebno mi je da se podsetim nekih vrednosti koje su bitne za našu profesiju. Disciplina je recimo vrlo bitna, ali ne autoritativna, koja podrazumeva strogoću. Poštujem autoritete i ljude koji su nam ostavili poruke. Ovih dana puno razmišljam o pitanju koje je sebi i nama, postavio Duško Radović: "Da li bi ljudi mogli biti bolji? Mogli bi, ali niko neće prvi da počne". Hajde da budemo dobri, tačni, disciplinovani. Ceo život se trudim da baš tako radim i u pozorištu i svojoj kući.

V. Tucović

IZ KRITIKA

VIŠE O PREDSTAVI

Teroristički napad potresao je grad Tebu. Glavni gradski dnevni list napali su vjerski ekstremisti. Antigona, mlada i buntovna internetska aktivistkinja, odlučila je raskrinkati urotu koja se krije iza te tragedije. Sukobit će se s Kreontom, velikim medijskim magnatom odlučnim u obrani domovine pod svaku cijenu.

Svijet smanjuje dimenzije udaljenosti. Danas su granice više nego ikad bliže jedna drugoj. Kulturne razlike, koje globalno tržište tjera da se stope u jedinstvenu cjelinu, burno reagiraju u tom spajanju. Paradoksalno, globalizirani svijet postaje sve raznolikiji i složeniji. Ali raznolikost je kolateralni učinak mondijalizacije, nepogodnost na tehničkoj razini. Gospodarska tržišta priželjkuju samo jednu valutu, samo jedno gospodarstvo, samo jednu bezobličnu i bezličnu masu potrošača. Što se više otkrivaju osobitosti, to je veći napad kulturnog sustava da ih ukloni. Kao stanovnici 21. stoljeća nalazimo se u kontekstu bitke za preživljavanje razlika. Kako uspjeti u ostvarenju sna da budemo jedan svijet, a da pritom ne izgubimo bogatstvo bivanja u mnogo svjetova?

To je pitanje koje postavlja ovo djelo, ne ulazeći u detalje bilo kakva odgovora. A to je pitanje jednako neodgodivo nama danas kao što je bilo Sofoklu prije nekoliko tisuća godina. Sve to prikazuje bitka između najpoznatijih tvrdoglavaca u povijesti kazališta: traumatični sraz između tradicije i napretka, između kolektivne dužnosti i potreba pojedinačnih strasti, između istoga i drukčijega.

Kreont i Antigona branit će do krajnjih granica svoje svjetonazore i načine na koje se suočavaju s praktičnim dvojabama ovoga svijeta. Ostatak će kruti u stavovima do točke vlastita uništenja i uništenja onih koji ih okružuju. Svaka sličnost sa stvarnošću nipošto nije slučajna.

A lijepo su nas već stari Grci upozorili...

...Teba danas i ovdje grad je iz reality showa u kojem Edipova djeca na društvenim mrežama raspravljaju o bremenu svoje obitelji. Antigona želi dokazati kako joj je umro brat, a Kreon je moćnik koji manipulira svijetom "čisteći" informacije i uvodeći smrtnu strahovladu u kojoj je predsjednik tek lutka... U argentinskom tekstu dovoljno je spomenuti selotejp i akumulatore i Teba postaje Hrvatska.

Brutalna istina na sceni postaje tako naš svijet i u njemu još jače odjekuje rečenica **Jazmine Sequeire** u knjižici predstave: "...imamo grčke tragedije. Ne možemo reći da nismo upozoreni". To upozorenje savršeno je jasno u rukama redateljice: za nju je Antigona način da preispita svakog glumca na sceni, ali i svakog gledatelja u publici. Pri tome se služi medijem u mediju, pa tako videokamere snimaju i na TV ekrane prenose ono što nam možda u "običnom" kazalištu i promakne: jake emocije, dijaboličnost, izgubljenost...

Bojana Radović (Večernji list premium)

VEČERAS

ZAGREBAČKO KAZALIŠTE MLADIH ZAGREB

#radninaslovantigona

Jazmn Sequeira i Luciano DelPrato

Režija: Renata Carola Gatica

DRAMATURGIJA:

SCENOGRAFIJA I OBLIKOVANJE LUTAKA:

KOSTIMOGRAFIJA:

MUZIKA:

OBLIKOVANJE SVETLA:

PREVODILAC:

ASISTENTKINJA ZA LUTKARSTVO:

JEZIČKA SAVETNICA:

JAZMÍN SEQUEIRA
LUCIANO DELPRATO
DORIS KRISTIĆ
NENAD KOVAČIĆ
ALEKSANDAR ČAVLEK
NIKOLINA ŽIDEK
NATALIE MURAT DEAN
ĐURĐA ŠKAVIĆ

IGRAJU:

Antigona:

Kreont:

Izmena/Zbor:

Hemon/Zbor:

Tiresija/Zbor:

Euridika/Zbor:

Zborovođa:

Anđela Ramljak

Sreten Mokrović

Petar Leventić

Vedran Živolić

Jasmin Telalović

Frano Mašković

Danijel Ljuboja

Пише: Zoran Jeremić

Dobro veče izgubljena nado

Jednom mi je Boban Ljubičić pričao da je u Ravnima igrao na improvizovanoj sceni od stolova. Sala nije imala pregradni zid, a sa druge strane "scene" odvijala se igranka sa trubačima. Niko ništa ne čuje, ali Ravanjci ne mrđaju, stoje i gledaju kao u Glob teatru.

Da su bar trubače doveli... mrmljam ja tako sinoć sebi u bradu prvih petnaestak minuta.

Kad su sinoć naši zai-grali, ophrva me tužna misao i svetska bol: koga ova dile-tantska trupa vuče za nos, pa bolje "predstave" izvode na Borčičevim Susretima ama-tera u Ravnima, sa pasulji-jadom i kupusijadom pride (ako navrati načelnica polici-je da se kulturno uzdiže bude i slaninice).

Narednih pola sata predstava me zainteresova-la, valjda zato što se, kad se vratim u Užice sa Jelove gore, zbog Fipinih pečuraka i sam pomalo osećam kao umorni Odisej iz Vladimira, a i po-znajem Šmaku odavno, dok je još bio na zemlji, mislim dok nije počeo da vozi paraglajder

i nije postao Galeb. Dobro, i nije probao Fipinu salatu od vrganja, jer kako drugačije objasniti njegovu čudesnu reinkarnaciju u Leonarda Koena koji tako dobro peva standarde Šabana Šaulića.

Do kraja predstave bio sam obuzet igrom užičkog ansambla i odgonetanjem teksta i konteksta predstave.

Bravo, majstori!

I gde su uopšte ti Vladi-mirci? Čini mi se da se na fes-tivalskoj mapi graniče sa pu-stolinama Milene Marković i nedodijama Nikolaja Koljade.

Pošto se naše i regional-ne elite uglavnom obrazu-ju iz stručne literature koju koristi Divna Marić u liku Gordane Vitas, kao i na mul-timedijalnim predavanjima pinkozoidnih učiteljica živo-

ta, cela teritorija "bez prevo-da" podseća na zavičajni raj Konstantina Vitasa. Nema tu šta više da se prevodi. Dodu-še, ima nijansi. Taman sam pomislio da smo na ovogo-dišnjem festivalu videli dno dna, kad odozdo zakucaše ovi naši iz Vladimira. I neka su!

Kako da se spasemo kad naša Nojeva barka izgleda kao ta Gocina trafika!

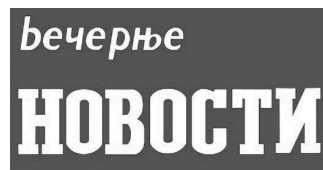
Ili su svi digli ruke od nas ili je ovo još jedan do-kaz da nam se, što kaže moj omiljeni filozof, Isus već dve hiljade godina sveti zato što nije umro u postelji. Pa i tim izgubljenim nadama treba poželeti dobro veče. Makar nama takvog (malo)građan-skog vaspitanja ne manjka.

OCENA PUBLIKE

Jugoslovensko dramsko pozorište Beograd	
RAZBIJENI KRČAG	4,53
Narodno pozorište Sarajevo	
DIVLJE MESO.....	4,03
Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca Rijeka	
ŽIVOTINJSKA FARMA.....	4,15
Atelje 212 Beograd	
KAZIMIR I KAROLINA.....	3,96
Crnogorsko narodno pozorište Podgorice	
URNEBESNA TRAGEDIJA.....	4,55
Narodno pozorište Užice	
SVRATI, REČE ČOVEK ILI SAN O ZAVIČAJU.....	4,64

Радио-телевизија Србије

Izdaje Savet XX Jugoslovenskog pozorišnog festivala Užice 2015.

Uređuje redakcijski odbor: Radojka Popović - urednik, Nenad Kovačević, Verica Tucović, Mirjana Petrović, Ana Milošević, Bogdan Damnjanović, Zoran Jeremić, Igor Ružić.

Tiraž: 500 primeraka • štampa Grafoprint Užice